

Shabbat and Daber Davar

R. Mois Navon

Rimon Sefaradi – Bereishit 5779

Shabbat Shalom.

Today we read on of the greatest revolutionary ideas that the Torah brings to mankind: Creation.

The Torah starts:

בראשית פרק א

(א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ :

And the narrative concludes:

בראשית פרק ב, א-ד

(א) וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם : (ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : (ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שָׁבַת מְכָל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת : פ

These words are revolutionary since only in modern times did science finally reveal that time and place had a beginning. But ideas written in an old book are not so impactful as only a few academics will bother to read and investigate them over time. The way to make the ideas real is to LIVE them. And so God commanded the Jewish people:

שמות לא (פרשת כי תשא)

(טז) וַשָּׂמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֹת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֹת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עִוְלָם : (יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְקִיָּץ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ : ט

Now, while there are various interpretations of what this OT HEE L'OLAM. The Ibn Ezra says it is to be a SIGN that the world was CREATED.

אבן עזרא שמות פרק לא פסוק יז

(יז) ביני ובמילה כתוב ברית גם אות, וככה בשבת. והגאון אמר, כאשר ימצא נמול בפריעה, ידעו המוצאים אותו שהוא מישראל. וככה כאשר לא יעשה מלאכה בשבת, או לא ישא ויתן בשבת. ולפי דעתי, כי **פי' אות היא כי ששת ימים עשה**.

And, he goes on to say, that if we violate shabbat we are DENYING that the world was created:

אבן עזרא הפירוש הקצר שמות פרק לא פסוק יז

(יז) וטעם ביני ובין בני ישראל אות היא - פי' הפסוק שהוא למעלה מה האות הוא, כי ששת ימים. והנה **העושה מלאכה בשבת מכחש מעשה בראשית**. ויש מפרש אות היא לעולם. שהיא אות, כי העולם נברא. וכבר חפשתי בכל המקרא ולא מצאתי עולם כי אם כמשמעו כמו לעולם ועד. ועולם קדמונינו לשון בפני עצמה.

And furthermore, the term LEOLAM, is understood by the Ohr HaHayim to mean that our observing Shabbat is to be a SIGN to the WORLD (LeOLAM) that the world was created.

אור החיים שמות פרק לא פסוק טז

ואומרו אות היא לעולם פירוש כיון שכל זה יהיה סוד לישראל ולא יגלו הדבר אם כן הבא לישראל על מצות היום מה היום מימים מה אות נעשה בו לעשות בו כל השינויים מה תהיה תשובתינו אליו, לזה אמר **אות היא לעולם פירוש שיהיה נגלה לבאי עולם** כי ששת ימים וגוי וביום השביעי שבת וגוי טעם זה יהיה נגלה לזולתינו ועם בני ישראל טעם כמס עמם חתום באוצרות החיים :

By observing the Shabbat we bring this obscure doctrine to life, and we bring its profound philosophical message to all the world. We are commanded to rest on the Shabbat to serve as living witnesses to the notion that the world was created, that there is a creator.

It should be clear that our “rest” is not simply to “rest” but to serve as testimony to a creator who ceased doing melachot.

Now, as part of our “rest” on Shabbat we are forbidden from talking about mundane things (divrei hol).

The Gem brings Yishayahu who talks about keeping Shabbat and not to Daber Davar -

ישעיהו פרק נח,

(ג) **אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רְגִלְךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בַּיּוֹם קִדְשֵׁי וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֵג לְקֹדֶשׁ יִקְנֹק מִכָּבֹד וְכַבְּדֶתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמִּצְוֹת חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דָּבָר :**

This term Daber Davar has a number of implications:

Rashi says it means it is assur to talk about business and accounting.

Shul”A brings this idea saying you can’t say:

- I will BUY X tomorrow
- I will **DO** Y tomorrow
 - o MB explains this refers to ISSUR MELACHA and he continues, some are machmir to not speak of issur melacha even for a mitzvah like writing a sefer torah.

Tos/RMBM, and others explain Daber Davar to mean speaking about STAM talk!! “devarim betalim”!!

- Rama (quoting Tur) on this says that if you have ONEG from STAM talk you can talk such things, but to tell other that will enjoy but you don’t is ASSUR for you!!
- MB says that even if ONEG one should limit oneself since this is not what Shabbat is about – but rather for Torah.
- Furthermore, MB says, the heter of the Rama is not mishnat Hassidim, and it is best to avoid any idle talk.
- To this end, MB says many spoke only Hebrew to make sure they didn’t speak anything mundane. Clearly that won’t help us today in Israel, but it is telling about how important this halacha is that they would speak a different language the whole of Shabbat as a way to help them not Daber Davar. Imagine if we spoke Chinese all day – that would certainly put you in a different frame of mind!

So, of course, this is not an easy halacha to follow, but it is certainly important to try to improve in this area of Shabbat observance because again, Shabbat is not just a day of rest – it is a time we bear witness to creation.

So, the next time you think of Daber Davar, remember that keeping Shabbat may just be one of the most important things you do as a Jew.

Shabbat Shalom.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיג עמוד א

וכבדתו מעשות דרכיך, וכבדתו - שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול. וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדותי. מעשות דרכיך - שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול. ממצוא חפצך - חפצך אסורין, חפצי שמים מותרין. ודבר דבר -

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיג עמוד ב

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. דבור - אסור, הרהור - מותר.

רש"י מסכת שבת דף קיג עמוד ב

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול - כגון מקח וממכר וחשבונות.

תוספות מסכת שבת דף קיג עמוד ב

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול - פי' בקונטרס כגון מקח וממכר ואין נראה לר"ת דהא כבר נפקא ממצוא חפצך אלא אומר ר"ת כדאמר בויקרא רבה (פ' לד) ר"ש בן יוחי הוה ליה אימא סבתא דהות מישתעיא סגיא אמר לה אימא שבתא הוא שתקה **משמע שאין כל כך לדבר בשבת כמו בחול** ובירושל' אמרי' בטורח התירו בשאלת שלום בשבת.

רמב"ם הלכות שבת פרק כד הלכה ד

מותר לאדם לומר לפועל הנראה שתעמוד עמי לערב, אבל לא יאמר לו היה נכון לי לערב שנמצא עושה חפצו בשבת,

ואסור לרוץ ולדלג בשבת שנאמר מעשות דרכיך שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול, ויורד אדם לבור ושיח ומערה אפילו הן מאה אמה ומטפס ויורד ושותה ומטפס ועולה,

ואסור להרבות בשיחה בטלה בשבת שנאמר ודבר דבר שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול.

טור אורח חיים הלכות שבת סימן שז

ודבר דבר דרשו חכמים שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול הלכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר או סחורה פלוני אקנה למחר ואיתא בירושלמי דאפי' בשיחת דברים בטלים צריך שלא להרבות:

בית יוסף אורח חיים סימן שז אות א ד"ה ודבר דבר

א ודבר דבר (ישעיה נח יג) דרשו חכמים שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול. בפרק אלו קשרים (קיג סוע"א):

ואיתא בירושלמי (שבת פט"ו ה"ג) דאפילו בשיחת דברים בטלים צריך שלא להרבות. כן כתבו התוספות והרא"ש והר"ן בפרק אלו קשרים (תוס' קיג: ד"ה שלא, רא"ש סי' ב, ר"ן מב: ד"ה ודבר) והרמב"ם בפרק כ"ד (ה"ד) וכן כתוב בסמ"ג (לאוין סה, כב ע"ג): וכתוב בתרומת הדשן סימן ס"א דלספר שמועות מענייני מלכים ושרים וערך מלחמות וכיוצא בזה אם הוא מתענג בסיפורים שרי כדשרי לרוץ לבחורים המתענגים בריצתם וקפיצתם אבל אם המספר אינו מתענג בכך אלא שעושה כן לרצון חבירו יש חשש איסור לאותם שאינם מתענגים עכ"ל:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שז

סעיף א

ודבר דבר (ישעיה נח, יג): שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול; הלכך אסור לומר: **דבר פלוני (א) א [א] אעשה למחר או סחורה פלונית אקנה למחר, ואפילו בשיחת (ב) דברים בטלים אסור להרבות. הגה: ובי"א שסיפור שמועות ודברי חדושים הוא (ג) עונג להם, (ד) מותר [ב] (ה) לספרם בשבת כמו בחול; <א> אבל מי שאינו מתענג, אסור לאומרם (ו) כדי שיתענג בהם חבירו (ת"ה סי' ס"א).**

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שז סעיף א

(א) אעשה למחר - ודוקא [א] אם הוא דבר שאסור לעשותו בשבת [ב] ואפילו אם הוא רק איסור דרבנן. יש שכתבו [ג] דאפילו דבר מצוה כגון כתיבת ס"ת וכה"ג אסור לומר אעשה למחר אבל בא"ר וכן במאמר מרדכי וברכי יוסף חולקים עליהם וסוברים דכל לדבר מצוה שרי ומ"מ נכון לכתחלה להחמיר כשאין צורך לזה בדבורו היום [עיין בתו"ש] ואם מתיירא שיתרשל בדבר אז לכו"ע שרי לזרוזי נפשיה דאמירה לגבוה הוי כנדר [שם בתו"ש]. [ד] אסור לעכב האיני יהודי בשבת בשביל החוב דזהו הכל בכלל ממצוא חפצך אבל יכול לומר אח"כ בחול לשופט מדוע לא עכבת האיני בשבת כדי שיבין ויעכבנו לשבת הבאה כשיזדמן לו ובתשובת הבי"ח סימן קמ"ו מתיר מי שיש לו חוב אצל האנס ובשבת נודע לו שהוא ילך מן העיר ואפשר שלא ישוב עוד מותר לילך בשבת לקבול עליו אצל השר שיפרענו דבמקום פסידא לא גזרו. אינו יהודי שהיה תפוס אצל השופט בשביל יהודי שהיה חייב לו יוכל לומר להשופט שיקבל ערבות מאינו יהודי ויניח התפוס אבל לא יאמר לו שיכתוב בערכאות [אחרונים]. כתב בא"ר סימן רמ"ד אם אינו יהודי חייב לו וירא שמא יסע בשבת יכול להתראות אליו כדי שיתן בשבילו לחבירו האיני. ואסור לעכב נכסי ראובן ביד שמעון בשבת [אחרונים]:

(ב) דברים בטלים - היינו שאין בהם זכר לעשיית מלאכה ולעסקים כלל וגם אין בהם דברי גנאי וקלות ראש דאלי"ה אפילו מעט אסור :

(ג) עונג להם - ואסור לספר בשבת [ה] איזה דבר שמצטער בו :

(ד) מותר וכו' - ומ"מ יזהר מלהמשיך הרבה בזה דאף בדבר שהוא עונג גמור כמו אכילה ושתיה ושינה מבואר בסימן ר"צ ובב"י בסימן רפ"ח דאין להמשיך הרבה דלא לו שאינם עוסקים בתורה בימות החול ניתן שבת עיקרו לד"ת ואפילו לת"ח היגעים בתורה כל ימות השבוע ג"כ איתא באחרונים שלא ירבו בו יותר מדאי משום בטול תורה :

(ה) לספרם וכו' - לאו משנת חסידים היא והנשמר מלדבר דברי חול קדוש יאמר לו. ואנשי מעשה נוהרים ביותר מזה שלא לדבר בשבת אפילו דברים הכרחיים כ"א בלשון הקודש [ונראה שטעמם הוא למגדר מלתא כדי שלא יבואו לשיחה בטלה] כ"כ בא"ר. איתא בשל"ה קבלתי אדם המבקר לחבירו בשבת בשחרית לא יאמר לו כדרך שאומר בחול צפרא טבא רק יאמר לו שבת טבא [בלשון קודש או בלשון חול כמנהגנו היום] כדי לקיים זכור את יום השבת :

(ו) כדי שיתענג וכו' - דאין לו לעבור על "ודבר דבר" בשביל חבירו [ו] ואם הוא מתענג במה שהם מתענגים אפשר דיש להקל :

* * * * *

Description: May One Talk About Mundane Matters on Shabbat?

The Navi (Prophet) warns regarding speech on Shabbat: "V'Daber Dabar"-(From speaking talk). The Hachamim derive from this phrase that one's speech on Shabbat should be different than his speech during the week. Rambam understands this to mean that it is prohibited to speak on Shabbat about activities which would be forbidden to perform on Shabbat-whether by Torah or Rabbinic law. For example, one may not say, "Tomorrow, I am driving to New Jersey," or "Tomorrow I am flying to Miami." Since those activities cannot be performed on Shabbat, it is also prohibited from saying it.

However, Tosafot have a different understanding of this issue **[[THIS IS INCORRECT: RMBM says exactly this issur as well]]**. They learn that not only is it prohibited to speak about prohibited activities, but it is even prohibited to talk excessively about any mundane topic, such as news, politics etc. They cite an incident in the Midrash, in which Rabbi Shimon rebuked his grandmother for talking too much on Shabbat about any subject. The Talmud Yerushalmi records that the Hachamim barely permitted saying Shalom on Shabbat. Of course, there is no issue with talking words of Torah, Tefila and Musar.

Interestingly, Shulhan Aruch (307:1) records both the opinion of the Rambam and the Tosafot. It is important to know that the Aruch Hashulhan (Rav Yechiel Michel Epstein of Nevarduk, 1829-1908) understand the opinion of Tosafot, who hold that any excess speech is problematic, as a preference and not as actual law. He proves this from the comment of the Rema who adds that if a person derives enjoyment from talking about permitted topics, he may do so. Clearly, if the issue was a bona fide prohibition, enjoyment would not be a factor to permit it. The fact that someone may enjoy turning on lights does not justify violating the Shabbat. Thus, even though the Halacha says that one should curtail his speech on Shabbat, it is regarded as Midat Hasidut-the behavior of the righteous.

The Mishna Berura (Rav Yisrael Meir Kagan of Radin, 1839-1933) cites a custom of certain Sadikim to speak only in Lashon HaKodesh-Hebrew- on Shabbat. Doing so enabled them to avoid idle speech. Other Sadikim would engage in a Ta'anit Dibur-a day of silence-every Shabbat. While this may seem extreme for most people, these practices underscore the lofty nature of Shabbat. It is not just a day for rest and relaxation. One should focus on the Shechina and the pursuit of holiness. For most people, refraining from speaking during the Torah reading is a challenge, but for the Sadikim, the entire day of Shabbat was like one long Torah reading, and hence they refrained from speaking.

SUMMARY

It is a bona fide prohibition on to speak on Shabbat about activities which are prohibited to perform on Shabbat. It is preferable to refrain, in general, from speaking about mundane matters on Shabbat, unless he derives special benefit from doing so.